

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

M VZDELÁVANÍM
PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH
RÓMSKYCH KOMUNIT

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Kód ITMS: 26130130051

číslo zmluvy: OPV/24/2011

Metodicko – pedagogické centrum

Národný projekt

**VZDELÁVANÍM PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKYCH KOMUNIT**

Jana Köryová

Rómovia v rozprávkach

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum,
Ševčenkova 11, 850 01
Bratislava

Autor UZ: PaedDr. Jana Köryová

Kontakt na autora UZ: Chrašť nad Hornádom č.44, 053
63, zs.chrastnh@gmail.com

Názov: **Rómovia v rozprávkach**

Rok vytvorenia: 2013

**Oponentský posudok
vypracoval:** Mgr. Katarína Skokanová

ISBN 978-80-8052-639-9

Tento učebný zdroj bol vytvorený z prostriedkov projektu Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunit. Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov Európskej únie.

Text neprešiel štylistickou ani grafickou úpravou.

Obsah:

Ako išiel Midu hľadať prácu	4
Ako Filip zarobil na chlieb	6
Sar o Filipkus rodňas marro le čhavage/	6
Dve sestry	9
Na motýle	12
Upro lepetki.....	12
Dvaja dobrí a dvaja zlí bratia	14
Zoznam použitej literatúry	18

1 Napíš do okienok tabuľky správne písmená a dozvieš sa, čo išiel hľadať Cigán Midu.

Slovo napíš aj do názvu rozprávky, rozprávku si pozorne prečítaj:

1 Prvé písmeno v slove **priateľ**.

2 Piate písmeno v slove **kamarát**.

3 Tretie písmeno v slove **krása**.

4 Šieste písmeno v slove **mravec**.

5 Druhé písmeno v slove **cukrík**.

--	--	--	--	--

Ako išiel Midu hľadať . . . . .

V osade bola bieda a hlad. Cigáni nerobili, nemali kde. Žila tam jedna Rómni, jazyčnica, volali ju bengerica - čertica. Na každého niečo vymyslela a podpichovala jedného proti druhému. Cigáni sa viacej vadili a bili, ako boli k sebe dobrí. Starý vajda jej takto dohovára: „Bengerica, Bengerica, čo to len stváraš?! Fuj, treba nám také rozbroje? Robotu nemáme, hladujeme. Vymysli niečo, čo by ľuďom v osade pomohlo, a nie rozoštvalo!“

Bengerica sa zahanbila a sľúbila, že niečo vyhúta. Prišla k Midovi a vraví mu: „Dobre by bolo, keby sme do roboty chodili. Chod' do kostola za Kristom a popros ho, aby nám dal nejakú robotu. Aj my sme jeho deti!“ Midu šiel po omši do kostola. Skrúšene si kľakol pred oltár a potichu sa začal modliť. Zbadal ho kostolník a pomyslel si: „V tom niečo musí byť, keď Cigán prišiel do kostola!“ A schoval sa za oltár. Naraz Midu dvihne hlavu a hovorí: „Tak ty si na nás, Rómov, zabudol? Pozri, ako hladujeme. Vieme, že treba pracovať, ale tej roboty by si nám mal najprv dať!“ Kostolník spoza oltára zakričal: „Príd' zajtra. Ja vám dnes pôjdem robotu pohľadať!“ Spokojný Midu hovorí: „Dobre, zajtra prídem. Ale keď tú robotu pre nás nenájdeš, tak ti bakuľkou kosti spočítam!“ Midu sa odšuchtal do osady a porozprával, čo bolo. A hľa! Nikto sa v ten večer nebil, nehádal, všetci čakali, čo sa stane na druhý deň. Kostolník videl, že niečo nie je v poriadku. Utekal to oznámiť farárovi. Ten mu však povedal: „Teraz je na tebe rad, aby si niečo vymyslel, ako zachrániť drevenú sochu Krista. Na druhý deň ide Midu do kostola, od dverí sa už modlí. Zdvihne oči a čo nevidí!? Namiesto veľkej sochy Krista stála tam celkom maličká. Midu kričí: „Hej! A kde je ti otec?“ Kostolník: „Išiel Cigánom robotu hľadať!“ „Ten má ale šťastie,“ hovorí Midu, „aspoň že ju hľadá, keď ju ešte doteraz nenašiel. Ináč by už dávno nebol medzi živými!“

Ako Filip zarobil na chlieb

/Sar o Filipkus rodňas marro le čhavage/

Bola tuhá zima. V začmudenej chatrči sa k peci tlačilo päť polonahých detí. Srdce Rózy, ich matky, zovrela úzkosť. Dnes jedli iba posolené zemiaky, ale čím ich nasýti zajtra? Malá Márinka, sotva dvojročná, zafňukala: „Mamička, daj mi ešte jeden zemiak!“

Róze od žiaľu oťaželi nohy. Vzala Márinku do náručia a do uška jej zašepkala: „Dnes už nemám, ale zajtra pôjdem po pýtání. Donesiem ti krajec chleba, a teraz už choď spať. V spánku zabudneš na hlad!“ Do chatrče vstúpil Filip. Bol premrznutý na kosť. Postavil sa k peci a šúchal si skrehnuté dlane. Róza vrhla na muža zlý pohľad a opýtala sa: „Požičala ti?“ Rozhnevaný Filip vykrikol: „Skupaňa! Povedala, že nemá! „Najradšej by som jej okále vydriapal!“ Róza pozakrývala deti starou dekou a odvrkla: „Si zlomyseľný Filip! Lenivosť ťa zožiera. Nemuseli by sme si požičiavať, keby si prácu hľadal!“ „Vari si zošalela?“ zlostil sa Filip, „každý deň obchádzam gazdovské domy a pýtam sa, či netreba narezať drevo, alebo kydať hnoj!“ Ráno išiel do dediny, ale večer sa opäť vrátil s prázdnyimi rukami. Hladný vstúpil do chatrče a nakukol do hrnca. Hľa! Boli v ňom uvarené zemiaky. Prstami ich povyberal a lakomo strkal do úst. Jedol hltavo, div sa nezadusil. Znenazdajky do chatrče vošla Róza. Vypeštila oči na Filipa a opýtala sa: „Koľko si zarobil, Filip?“ Filip zhltol posledný zemiak a zašomral: „Róza, daj pokoj, svrbí ťa jazyk?“ Róza sa napajedila a začala vrieskať: „Zasa nič? A ešte berieš to, čo som vyžobrala pre deti? Si leňoch! Ach, Deloro, prečo si ma tak potrestal?!“ Od zúfalstva si šklbala vlasy a lamentovala, až za uši zachádzalo.

Filip stál ako omráčený. Nemohol pochopiť, prečo mu Róza neverí. Zmocnil sa ho veľký hnev. Nie ... nemôže jej ublížiť. Deti by zašli hladom, keby Róza nežobrala. Ako ju len ľúbi, celým svojím srdcom, ale ich lásku pochovala bieda.

Jedného večera, keď opitý Filip začal spomínať aký je on silák, akých mocných chlapov premohol v stávke, do krčmy vstúpil najbohatší gazda Jurčo. Omrzeli ho chvastavé reči, rozhodol sa Filip vyskúšať. Cigánovi pred celou krčmou povedal: „Filip, viem, že si silák! Dám ti metrák pšenice, ak ho zo zeme dvihneš! Súhlasíš?“

Filipa opanoval strach, telom mu prebehla triaška. Náhle uvidel pred sebou žalostný obraz hladných detí. „Bože, metrák pšenice! Mlynár by z nej namlel múku a Róza by upiekla voňavý chlieb. Celý stôl by zaplnila bochníkom chleba!“ túžobne zavzdychal Filip. „Pokúsím sa, pán Jurčo! Môžeme začať!“ povedal Filip.

Gazda poslal sluhu, aby priniesol pšenicu. Filip sa postavil k vreću, srdce mu tlklo až kdesi v hrdle: dokáže to, nedokáže? Gazda Jurčo zavola: „Filip, dočerta, tak sa už hýb!“ Filip sa poslušne zohol, objal vreće a nohami sa zaprel o dlážku. Od námahy mu vyliezali oči z jamôk. Ťažké bremeno sa pohlo. „Musím vydržať! Aby sa viac neposmievali mojej biede a nešťastiu! A vám, deti, prinesiem chlieb...“ šepkal si Filip cez zaťaté zuby.

Gazdovia s úžasom sledovali stávk. Ešte kúsok! Nato jeden z nich zvolal: „Zodvihol! Cigán si zarobil na chlieb!“ Vtedy vreće tupo buchlo na dlážku a Filip klesol na kolená. Z úst mu vytekali dva pramienky krvi. Bol mŕtvy. Ťarcha mu utrhla srdce.

Chatrč s hladnými deťmi osirela. Róza sa od zúfalstva váľala po snehu a kričala nepríčetným hlasom: „Filip! Vráť sa, Filip môj najdrahší...!“

Z knihy E. Lackovej, Rómske rozprávky str. 36 – 43 (skrátené)

1 Napíš, či je príbeh veselý, alebo smutný, prečo si to myslíš.

Napíš na čo potreboval Midu pšenicu.

---

2 Prečítaj si vetu v rómskom jazyku a nájdi ju v texte rozprávky a napíš ju na čiaru

„Mamo de man peki phuval'ori, som bokhal'i.

Kto povedal túto vetu? Zakrúžkuj správnu odpoveď.

- a) Mama
- b) Márinka
- c) Filip

4 Dopln chýbajúce slová z viet do hrebeňovky a zistíš, či si odpovedal/a správne. Pomôž si textom rozprávky. Písmená z označených rámečkov napíš na čiaru.

- 1 O deti sa doma starala .....
- 2 Aby si nemuseli požičiavať, Filip si mal hľadať .....
- 3 Mama sa volala .....
- 4 Otec sa volal .....
- 5 Filip mal dvihnúť vrece .....
- 6 Filipovi vytekali z úst dva pramienky....
- 7 Chatrč s hladnými deťmi.....

	1	2	3	4	5	6	7
		P			P		O
	A						
			Z	L	E	V	
						I	R
		U					
							L

.....

5 Oprav chybu v rómskom texte. Chybne slovo podčiarkni, nahrad' ho spravnym slovom, napíš ho na čiaru pod textom. Slovo napíš v rómskom jazyku. Pomôžu ti prvé dve vety v rozprávke.

Ehas jevend, baro šil. Andro phangerdo kher pašo bov tačon duj čhavore, pre lende ča čhingerde gadora.

.....

6 Pod každý obrázok napíš správne písmeno a dozvieš sa názov knihy Eleny Lackovej, z ktorej je rozprávka.

Ó	Y	R	M	V	K	Á	S	Z	É	P	O

.

.

Dve sestry

V jednom meste raz žili sestry Kole a Bója. Rodičov už dávno nemali, v kamennom dome bývali sami. **Kole bola dobrá a skromná, Bója zasa zlá a lakomá.**

Jedného večera na dvere ich chalupy zaklopal starček. „Dobrý večer, dievčence,“ pozdravil ich pekne. „Dajte mi prenocovať, aby som zajtra ráno mohol kráčať ďalej čerstvý.“ „Ta id', starče,“ okríkla ho Bója, „tulákov poznáme. Ešte nám do rána niečo ukradneš.“ Ale vtedy sa starého pútnika zastala dobrá Kole.

„Nieže tak, sestra, k pocestným musíme byť dobrí. Len poďte, prenocujte u nás. Však sa dáko pomestíme. Dala mu večeru, svoju posteľ mu odoslala a sama sa utiahla k peci na stolček. Bolo vidieť, že sa to pútnikovi páči. Najedol sa, umyl, a keď už ležal pohodlne v posteli, povedal Kole:

„Dobrá si Cigánka, mäkké srdce máš, za svoju pohostinnosť dostaneš odmenu. Poď bližšie, pošepkám ti, čo máš zajtra spraviť.“ „Len čo svitne, pôjdeš za mesto. Stojí tam čerešňový sad. Vezmi si košík a naoberaj doň čerešne až po vrch. Prinesieš mi ich sem a ja ti za ne dobre zaplatím. Keď stavec zaspal, Bója udrela zle – nedobre na sestru. „Už aj vyzrad', čo ste si šuškali s tým starigánom. Lebo ak nepovieš, vystrčím ťa z dverí a toho tuláčiska zadymeného tiež. Kole bola mladšia, vždy poslúchla svoju sestru. Aj vtedy jej všetko pekne povedala. „Pcha, hlupaňa, len si choď a trhaj čerešne v skupáňovom sade. Nech ťa chytí a hnáty ti doláme.“ Ráno, ešte ani slnko nevyšlo, vstal pútnik z postele. Videl, že Kole sa už vracia s plným košíkom veľkých čerešní. „Privstala si si, dievčička,“ uvítal ju s úsmevom, „tak čo, ako sa ti trhali?“ „Dobre, ujko, tu ich máte i s košíkom, cestou ich zjete. A platiť mi nič nemusíte.“ „Dobré srdce máš, dušička,“ znova ju pochválil, „naberiem si z nich do kapsy a ostatné ti nechám.“ Stavec si odsypal hrst' čerešní do torby a potom košíkom mocne zatriasol. V tú chvíľu to v košíku zazvonilo, každá čerešnička sa premenila na poriadny dukát. „Zbohom,“ lúčil sa s Kole pútnik, „sľúbil som ti, že za čerešne zaplatím. Nuž toto v košíku je tvoje. „Veď je to celé bohatstvo,“ zalomila rukami prekvapená Kole a oči sa jej radosťou rozšírili.

Keď zlatky zazvonili, prebrala sa zo spánku i Bója. Videla a počula všetko, zmocnila sa jej veľká závisť. Chytro sa zošuchla z postele a začala nástožiť, aby stavec aj jej nadelil zlatiek.

„Nocoval si aj v mojej chalupe,“ vravela mu zlostne, ale i s plačom „teda i mne za nocľah zaplat'!“ Stavec chvíľu otáľal, potom povedal: „Dobre, dostaneš plácu. Choď a natrhaj

aj ty čerešní. No natrhaj ich až zajtra.“ „Načo by som vyčkávala do zajtrajška. Počkajte tu na mňa, o chvíľu sa vrátim s plným košíkom.“ Ale pútnik pokrútil hlavou. „Náhlim sa, nemôžem na teba čakať. Keď sa vrátiš, sama košíkom potras. „A čo keď čerešne zostanú iba čerešňami?“ „Dávam ti slovo, že sa aj tvoje premenia.“

Starec sa pobral preč a Bója bežala do sadu. Vbehla medzi stromy a nevšimla si, že gazda je už v sade a pozerá sa na ňu, ako mu oberá ovocie. Keď už mala plný košík a chcela ísť domov, čakal ju pod čerešňou. Chytil ju za ruku a odviedol ju rovno k richtárovi.

Bóju vsotili do žalára. Košík s čerešňami jej nechali, vraj nech si ich naposledy užije. Zle sa s ňou malo stať. Mestský kat ju za krádež istotne odtne hlavu. Našťastie sa Kole dozvedela, prečo sa sestra nevrátila. Odsýpala z tých peňazí a bežala za gazdom. Ponúkla mu za čerešne desať dukátov a prosila ho, aby žalobu odvolal. Gazda sľúbil, že všetko odvolá. Richtárovi tiež čosi zaplatil a tak Bóju vypustili.

Sestry prišli domov. Bója netrepežlivo košíkom zatrepala. V tej chvíli sa čerešne začali hýbať, menili sa na žaby, jašterice a všelijakú inú háved'. Až večer si sestry sadli ukonané. Kým vymietli všetku háved' z chatrče, ubehol deň akoby nič. Chvíľku sedeli nad prázdny košíkom, a potom sa Bója ticho ozvala:

„Ďakujem ti, sestra, že si ma pred katom zachránila. Dobré srdce máš a ten starček ťa odmenil spravodlivo. Poučila som sa, odteraz budem k ľuďom inakšia.“

Kole bola dobrá, dukáty, čo jej zostali, si nenechala sama. Míňali ich aj so sestrou spolu.

Z knihy M. Húževku Čarokrásna Ruca str. 53 – 57 (skrátene)

1 Nájdi v texte aspoň tri vlastnosti, ktoré mala Bója a aspoň tri vlastnosti, ktoré mala Kole. Napiš ich v slovenskom aj rómskom jazyku. Označ tie, ktoré by si chcel/-a mať.

Bója: _____

_____

Kole: _____

_____

2 Páčilo sa ti viac správanie Kole, alebo Bóje? Napíš prečo.

Viac sa mi páčilo správanie....., lebo _____

---

3 Nakresli, čo kázal starček Kole naobrat' do košíka a na čo sa to premenilo.

4 Vyfarbi slová, ktoré označujú, na čo sa premenili Bójine čerešne.

srdiečka	žaby	hady	zajace	slimáky
jašterice	chrobáky	kamene	cukríky	iná háved'

5 Napíš hrubo vyznačené vety zo začiatku rozprávky v rómskom jazyku.

---

6 Nájdi v závere rozprávky vety, v ktorých sa píše o tom, ako Kole svojim dobrým srdiečkom zmenila sestru. Čo povedala Bója sestre, ako sa bude odteraz správať. Vety podčiarkni.

7 Prečiarkni v rade písmen všetky písmená B, F, D a zistiš, ako sa volá spisovateľ, ktorý napísal túto rozprávku a ako sa volá kniha. Riešenie napíš.

BMIFLFABN/HDÚŽDBEVBKFDA/ČAFRBDOKFRÁBSFNFDA/FRBDFUCDDA

Na motýle

Bol teplý podvečer a Dežo s úžasom pozeral schovaný za hrubým stromom na medvedicu s mláďaťom, ako sa hrajú kúsok pred ním. Malý macko poskakoval **pri mame medvedici** a hral sa so suchou haluzou. Dojemná idylka medvedice s mláďaťom na chvíľu odradila Deža, aby ich zastrelil. S úsmevom ich chvíľu pozoroval a zacielil puškou.

Vtom počul za svojím chrbtom **strašný rev medved'a** a ťažká laba mu spočinula na pravom pleci. Ťažoba mu podlomila kolená a s hrôzou sa otočil. Medveď stál na zadných labách a Dežo takmer zamdlel.

„Dežo, **poľuješ na medvede**, na medvede?“ zručol medveď a vyceril zubiská.

Dežo sa celý roztriasol a povedal: „Oh **nie, pán medveď, na motýle**, na motýle.“

Upro lepetki

Sja tato ki re'ate te Dežo naužardan dikhelahi garudo palo baro kašt upri medva le ternea, sar pes khelen čuloro anglal leste. Cikno Macko podchučerkerelahi paš pri daj medva te khelelahi pes la šuka agaha. Kov'ardo idilka medva le ciknoha upro čuloro darad'a Dežo, te len l'ivinel. Asabnaha len čuloro dikhelahi jakhenca te mirinelahi puškaha.

Androda šund'a pal pro dumo darado vika medve te pharo baro pindro leske ačhila opre upro čačo phiko. Avri cirkerimo leske podphagerd'a khoča the bara daraha pes visarkerd'a. Medvo uštelahi upro palune bare pindre te Dežo maj zamerd'a.

„Dežo, chudkeres upro medvi?“ zvičind'a zorale medvo te diňa avri o danda.

Dežo pes calo izdrelahi te phend'a: „Oh naa, raj medvo, upro lepetki, upro lepetki.“

1 Prečítaj si rozprávku v slovenskom aj rómskom jazyku. Nájdi a podčiarkni v obidvoch textoch s čím sa hral macko. Slová napíš v slovenskom aj rómskom jazyku. Obrázky vymaľuj.

---

2 Hrubo vyznačené slová v slovenskom texte nájdi v texte v rómskom jazyku a prepíš ich.

---

3 Vyhľadaj v texte slová a doplň vetu:

Kovľardo idilka medva le ..... upro čuloro daraďa ....., te len ľivinel.
Ťažoba mu ..... kolená a s ..... sa otočil.
..... len čuloro dikhelahi ..... te mirinelahi puškaha.

4 Označ, čo sa pýtal medved' Deža:

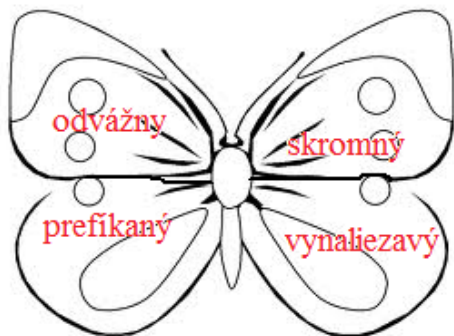
- a) Poľuješ na motýle?   b) Poľuješ na medvede?   c) Poľuješ na zajace?

5 Označ, čo odpovedal Dežo medved'ovi:

- a) Na medvede.   b) Na včielky.   c) Na motýle.

6 Vymaľuj tú časť motýlích krídel, kde sú slová označujúce vlastnosti Deža.

Vymaľuj medved'ov, na ktorých je napísané slovo, ktoré sa nachádza v texte.

Dvaja dobrí a dvaja zlí bratia

Bolo raz jedno veľké mesto. Žilo v ňom veľa necigánov, ale ešte viac cigánskych ľudí. Necigáni žili v pevných kamenných domoch, ale Cigáni v zlých a ošarpaných. Predsa v jednom kamennom dome bývala istá smutná Cigánka s dvoma dcérami Belavi Jak a Ľubi Čhaj, ktoré boli veľmi krásne. Mnohí mládenci prišli za matkou a pýtali jej dcéry za ženy.

Belavi Jak a Ľubi Čhaj boli čudné devy. Každého zaviedli k plotu na konci záhrady, prstom ukázali na tmavý les, kde sa k nebu týčil ostrý skalný končiar, a povedali: „Pozrite! Vidíte tam za lesom tie skaly? Ta choďte, dobre sa poobzerajte, uvidíte, že sa poniže skál pasú dva tátoše. Chyťte ich, privedte sem a zapriahnite do koča. Keď nás trikrát v koči povozíte okolo mesta, vydáme sa za vás.“ Niektorí sa i pokúsili splniť žiadosť dievčat. Lenže zle sa im povodilo. Pod skalami sa na nich vyrútili dva čierne žrebce a všetkých dokaličili. Na okraji toho istého mesta žila chudobná žena a tá mala zasa dvoch synov. Raz im povedala: „Synovia moji, ste už veľkí, a preto je na čase, aby ste sa oženi. „Oženíme sa mamička,“ vyskočili naraz. „ale to ti hovoríme, že sme si už dávno nevesty obzreli a len tie si vezmeme.“

Hneď na druhý deň sa vybrali ku kamennému domu. Dievčence im vysvetlili, kade a ako sa dostanú pod bralá, a mládenci išli. Kone sa jednostaj hrýzli a bili, ale keď zočili mládencov, vzopáli sa a vyrazili. Začali ich kmásať zubiskami a biť kopytami. O malú chvíľu ležali šuhaji na zemi s polámanými kosťami. Dva roky trvalo, kým múdry zelinkár Vareko postavil šuhajov na nohy. Keď sa posledný raz od nich zberal, takto im povedal: „Najskôr matke poďakujte a potom choďte ta pod skaly kone krotiť. Ale nie tak, ako prvý raz. Na to budete potrebovať **tri hrnčeky**. Mám ich **doma**, zastavte sa po ne. Každý Cigán by bol **šťastný**, keby ich mal. Keď do toho najmenšieho naberiem z hocijakej studničky vody a vypijem ju, budem takým silným chlapom, že mi na celom svete páru nebude. A keď si do toho najväčšieho naberiem vody a chlípem si z nej, hneď zoslabnem, ani za necht sily vo mne nezostane.“

„A načo je ten stredný hrnček, ujec Vareko?“

„Ten je najvzácnejší. Ak sa ním nabere voda, zaraz sa všetka premení na to najlepšie víno.“ Poďakovali sa a šli. No len čo sa stratili v lese, pribehla k Varekovi ich mať. Zelinkár ju posadil na stolec a hovorí:

„Žili vraj kedysi dvaja bratia, ktorí sa už od mala veľmi nenávideli. Jednostaj sa bili, ruvali. Raz privedla do chalupy dievča a vraj, najskôr ty, starší, sa ožeň. Tebe, mladší, privediem nevestu neskôr. Mladší staršiemu nevestu závidel, začali sa o ňu biť a napokon

musela matka devu vydať za obidvoch. O rok sa im narodila Belavi Jak a o ďalší rok Ľubi Čhaj. No tí dvaja sa bili i potom. Matka v hneve povedala: „Na kone sa premeňte, prekliati synovia, pod bralom sa paste a tam sa bite až do tých čias, kým vás dvaja bratia, nadovšetko dobrí mládenci, neskrotia, neosedlajú, nezapriahnu a toto mesto trikrát s vami neobcúvajú.“

„A dievčence Belavi Jak a Ľubi Čhaj o kliadbe vedia?“ „Vedia, ale aj tak si chcú otcov, čo i takých niktošov, oslobodiť.“

Dvaja šuhaji prišli do hory. Pri prvej studničke vyskúšali najmenší z hrnčekov. Nabrali vody, a len čo si trošku chlipli, pocítili obrovskú silu. Nabrali si do toho najväčšieho vody a vyšli na okraj hory. Čierne kone ich hneď zazreli a hnali sa k nim. Chytro postavili na zem hrniec a spotené kone sa pri ňom zastavili. Zohli pysky k vode a chlíпали z nej, až ju celkom vypili. Vtedy mládenci vyskočili spoza stromov, vyhupli koňom na chrbty a mocne ich stisli nohami. Tátoše sa zdvihli a behali po širokej lúke. Vyhadzovali pritom zadnými nohami, chceli jazdcov zhodiť. No siláci sa nedali. Napokon sa čierne paripy spenili, zoslabli a dvaja bratia ich poľahky odviedli ku kamennému domu a tam ich zapriahli do nového koča. Posadili do neho Belavi Jak a Ľubi Čhaj, oni si vysadli na kozlík a strelili bičom. Trikrát obevávali mesto. Len čo šuhaji zoskočili z koča na zem, čierne kone sa premenili na ľudí. „Teraz, bratia, naberte vodičky do tretieho hrnčeka a ta ju, do suda lejte. „Lebo veru, dívajte sa, koľko ľudí sa začalo zbíhať na vaše veselie.“ Svadba trvala dva týždne. A nebola by sa ani potom skončila, keby sa tí dvaja zlí bratia neboli pobili.

Z knihy M. Húževku Čarokrásna Ruca str.76 - 82 (skrátené)

1 Zakrúžkuj správnu odpoveď: Ako sa volali sestry z rozprávky?

- a) Belavi Čhaj a Ľubi Jak
- b) Belavi Čhaj a Ľubi Čhaj
- c) Belavi Jak a Ľubi Čhaj

3 Doplní slová z textu rozprávky do viet:

Na to budete potrebovať ..... hrnčeky. Mám ich ....., zastavte sa po ne.
Každý Cigán by bol ....., keby ich mal.

2 Meno a priezvisko spisovateľa, ktorý napísal rozprávku sa dozvieš tak, že napíšeš prvé slabiky z pomenovania obrázkov a spojíš ich do slova.

1 Dávame do nej ovocie

2 Malé lano

1	2
---	---

1 Zakuklí sa a z kukly vyletí motýľ.

2 ŽEV

3 Je to zelenina, nakladáme ju do suda.

1	2 ŽEV	3
---	-------	---

Spisovateľ sa volá .....

4 Čo dokázali hrnčeky? Dvojice pospájaj.

najmenší hrnček

vodu premení na víno

stredný hrnček

kto sa z neho napije zoslabne

najväčší hrnček

kto sa z neho napije bude silný

5 Je to pravda? Nesprávnu odpoveď prečiarkni.

Belavi Jak a Ľubi Čhaj boli sestry.

áno

nie

Keď nás dvakrát v koči povozíte okolo mesta, vydáme sa za vás.

áno

nie

Matka oženila s dievčaťom staršieho syna.

áno

nie

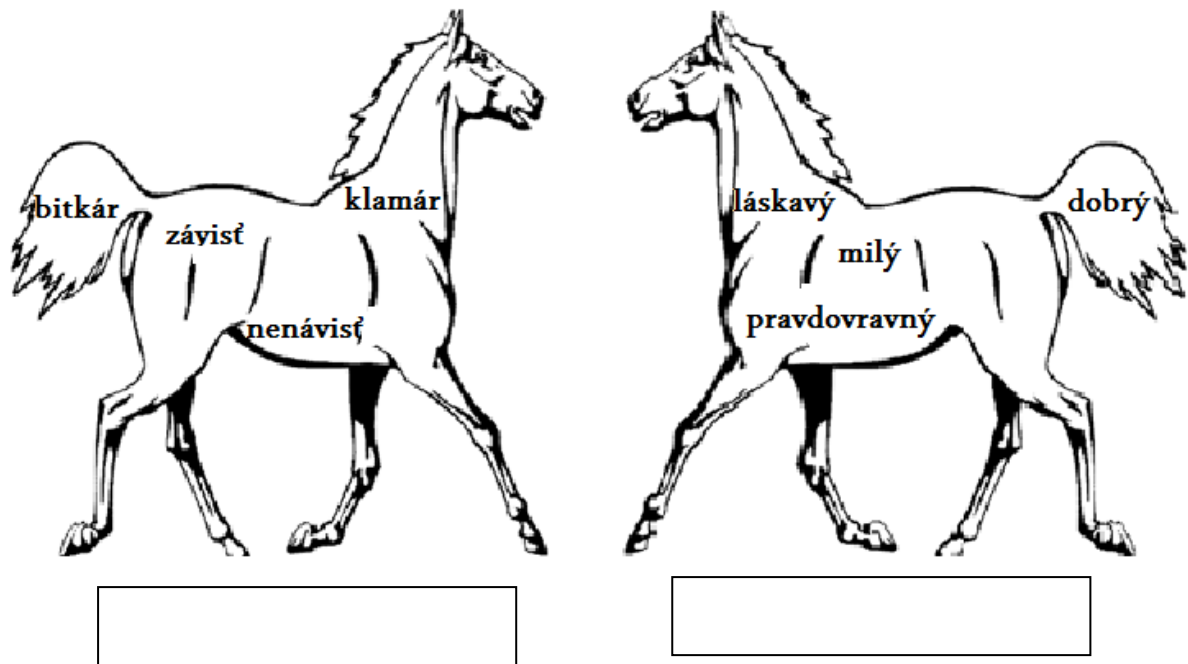
Matka povedala synom: „Na kone sa premeňte, prekliati synovia.“

áno

nie

6 Koňa s vlastnosťami, ktoré by si chcel/-a mať vymaľuj hnedou farbičkou, koňa s vlastnosťami, ktoré by si nechcel/-a mať vymaľuj žltou farbičkou. Napíš do rámečka, ktoré sú dobré, a ktoré zlé vlastnosti.

7 Napíš zlé aj dobré vlastnosti z predchádzajúcej úlohy v slovenskom aj rómskom jazyku.

Zlé vlastnosti:

Dobré vlastnosti:

Zoznam použitej literatúry

HÚŽEVKA, M.: Čarokrásna Ruca. Bratislava: Mladé letá, 1979.

https://www.google.sk/search?q=oma%C4%BEov%C3%A1nka+moty%C4%BE&oq=oma%C4%BEov%C3%A1nka+moty%C4%BE&aqs=chrome..69i57j0.9874j0j7&sourceid=chrome&espv=210&es_sm=93&ie=UTF-8

<http://www.omalovanky.sk/omalovanka-sport/472-krasokorculiari>

<https://www.google.sk/search?q=oma%C4%BEovanky+medve%C4%8F&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ei=dwiEUuOmJszAswaUnYCADQ&ved=0CC0QsAQ&biw=1366&bih=632>

<https://www.google.sk/search?q=oma%C4%BEovanky+kone&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ei=xgiEUoPoD4KVtQb7-oHQDw&ved=0CDUQsAQ&biw=1366&bih=632>

LACKOVÁ, E.: Rómske rozprávky. Košice: Východoslovenské vydavateľstvo, 1992. ISBN 80-0049-5.

ŠÁNDOR, J.: Paramisi / Príbeh. Bratislava: Kultúrne združenie národností a etník Slovenskej republiky, 2009. ISBN 978-80-89397-09-9.